

«خالدبن احمد آل خلیفه»، وزیر خارجه بحرین:

هیچ نظری علیه حسن روحانی نداریم

ترجمه: محمدعلی عسگری

چندین سال است که مردم بحرین با برپایی تظاهرات خواستار ایجاد اصلاحات در نظام حاکم بر کشورشان هستند. از آنجا که اکثریت این کشور را شیعیان تشکیل می دهند، غالب این اعتراضات از سوی شیعیان صورت می گیرد هر چند سایر اقلیت‌های دینی از جمله اهل تسنن نیز در آن نقش پررنگی دارند. دولت بحرین به جای پاسخ‌گویی به این اعتراضات تاکنون کوششیده با سرکوب‌های مستمر این حرکت را به بن بست بکشاند. این درحالی است که از سوی جامعه بین‌المللی نیز دولت بحرین تحت فشار است تا ضمن کاستن از این فشارها، راه را برای انجام اصلاحات فراهم کند. در این مصاحبه «راغه درغام» روزنامه‌نگار و همکار «الحیات» ، وزیر خارجه بحرین را درباره مسائل مهم منطقه و کشورش به چالش می کشد که بخش هایی از آن را می‌خوانید:

✎ بین شما و دفتر دبیر کل کنونی سازمان ملل متحد جروبحث‌هایی بود. چه اتفاقی افتاد؟ آیا درباره آنچه سازمان ملل بحران و نقض حقوق بشر در بحرین می‌نامد هم صحبت کردید؟

ما بحرانی نداریم؛ بلکه برداشتی نادرست از گفت‌وگوی من با دبیر کل سازمان ملل شد. او موضوع رابطه با بحرین را طرح کرد و خواستار دیدن از کشور ما شد. ما درباره معاهده تغییر آب‌وهوا و توسعه پایدار صحبت کردیم. کتابی را به من هدیه داد که از او تشکر کردم. غیر از اینها درباره چیز دیگری صحبت نکردیم. فقط یک بیانیه‌ای از دفتر دبیر کل صادر شد.

✎ دراین بیانیه چه بود که شما اعتراض داشتید که آنان را به زیان نیاورده‌اید؟

در این بیانیه آمده بود ما درباره حقوق بشر و مسائل اقتصادی صحبت کردیم. اما اینها مطرح نبود. ما فقط درباره واقعیت‌ها و آنچه جریان دارد، گفت‌وگو کردیم و بعد هم به چیزی اعتراض نداشتیم.

✎ اما اختلافی در ارزیابی اینها وجود داشت. شما هرکاری را که بخواهید، می‌کنید و می‌گویید این به نفع منافع ملی ماست. حال آنکه سازمان ملل اینها را تصبیع حقوق اقلیت‌ها و به ویژه شیعیان می‌داند.

اگر سازمان ملل چنین نظری را دارد قطعاً اشتباه می‌کند. چون با واقعیت بسیار فاصله دارد. ما اوضاع بحرین را بهتر از هرکس دیگری می‌دانیم، ساکنان بحرین نسبت به آنچه در کشورشان جریان دارد، آگاهتر از بقیه هستند. در کشور ما به حقوق اقلیت‌ها تجاوز نمی‌شود. بحرین بزرگ‌ترین کشور منطقه است که شیعیان در آن نماینده دارند. آنها در دولت و در سایر جاها فعالیت می‌کنند و شهروندان بحرین به شمار می‌روند.

✎ پس چرا آنها را زندانی می‌کنید؟ چرا محاکمه می‌کنید؟ چرا دست به اعدام می‌زنید؟ اینها چیست؟

اعدامی وجود ندارد. حتی یک اعدام ما نداشته‌ایم. ما به شیعیان کاری نداریم. هدف ما اعمال قانون بر هر شهروندی اعم از شیعه، سنی، بهایی، هندو یا … است. در کشور ما قانون وجود دارد و اطاعت از آن برای همه یکسان است. هرکس با قانون مخالفت کند خود را در معرض بازخواست قرار داده است. اما اینکه می‌گویند دولت بحرین شیعیان را هدف قرار داده است، اصلاً در تاریخ سابقه ندارد. آنها در کشور ما به بالاترین مقامات رسیده‌اند و این برای ما مایه افتخار بوده است.

✎ اما اعتراضات را که نمی‌شود زایلیده هیچ دانست.

شما به من بگویید کدام کشور در جهان هست که در آن یک حرکت سیاسی نباشد یا مردم خواسته‌هایی نداشته باشند. روش‌ها هم معروف است. گاه به صورت تظاهرات است که در قانون اساسی ما تضمین شده است. ما از این صحبت می‌کنیم که چرا دارد از کشوری که به لحاظ توسعه انسانی در بالاترین سطح قرار دارد سوءاستفاده می‌شود. این برای ما سؤال برانگیز است. اینها انگیزه‌های‌شان چیست؟ بحرین کشور موفقی است و ما مشکلی نداریم.

✎ شما مرد عاقلی هستید. بدون آتش، دودی بلند نمی‌شود. شما چگونه می‌خواهید با اینها برخورد کنید؟

بگذارید چیزی را به شما بگویم. ما احساس می‌کنیم این اتفاقات به دلیل آن است که دولت بحرین خیلی باز برخورد می‌کند. به نفع ماست که برنامه اصلاحات ادامه داشته باشد نه اینکه این برنامه به دلیل قیل و قال این و آن متوقف شود.

✎ شما چه تدابیری اتخاذ کرده‌اید که به ملت بحرین از جمله شیعیان و سازمان‌های حقوق بشری اطمینان خاطر دهید؟

نمی‌دانم این اقدامات مطلوب برای اطمینان‌دادن به دیگران چیست …

✎ دبیر کل سازمان ملل در بیانیه‌های گذشته آنها را توضیح داده است.

بله گفته است. می‌گویند این یکی چرا بازداشت شده است. اما اقدامات ما خارج از چارچوب قانون نبوده. این مسئله را تکرار می‌کنم که دارند چیزهایی را وارونه می‌کنند. دارند مسائل حقوقی را با مسائل سیاسی در هم می‌آمیزند.

✎ به دلیل مسائل سیاسی نیست. اعتراضاتی نسبت به همین اقداماتی است که به صورت سیاسی خودش را نشان می‌دهد.

ملت بحرین همه سیاسی هستند و طرح نظر سیاسی افراد نیز تضمین شده است. آزادی سیاسی و آزادی بیان تضمین شده است؛ اما وقتی فردی با یک ماده قانونی مخالفت می‌کند، ما سعی می‌کنیم قانون را اجرا کنیم.

✎ آیا بهبودی در روابط شما با ایران حاصل شده است؟

خیر. هیچ بهبودی در کار نیست. ما امیدواریم و پیوسته امیدوار بوده‌ایم این روابط بهبود پیدا کنند. اما هر بار که در این راه تلاش کرده‌ایم به بن‌بست خورده‌ایم، با مشکل تازه‌ای به وجود آمده که راه را مسدود کرده است.

✎ چرا سعی نمی‌کنید این روابط را عادی کنید؟ ایران کشور مهمی در منطقه است؛ اما شما از این کشور یک دشمن می‌سازید؟

دوباره تکرار می‌کنم. از زمان پیروزی انقلاب ایران در سال ۱۹۷۹ تاکنون، این کشور مراحل مختلفی را سیری کرده است. در دوران ریاست جمهوری آقایان خاتمی و روحسنجانی، درها باز شده بود. اما الان در چه شرایطی هستیم؟

✎ رئیس جمهور روحانی هم همین‌طور است.

با احترامی که برای دکتر حسن روحانی قائلم، باید بگویم ما غیر از حرف در سیاست او چیزی ندیده‌ایم.

ما هیچ دری نزده نگذاشته‌ایم. ما موضعی دشمنانه نسبت به ایران نداریم. شاید کسانی از پشت پرده کارهایی کنند؛ ولی ما یک دولت مسئول هستیم. می‌گویم اینها به ضرر امنیت و ثبات ماست. ما همسایه ایران هستیم و انتظار روابط دوجانبه داریم. در بین دو همسایه باید منافع هر دو طرف درنظر گرفته شود.

✎ اواخر سال جاری ریاست شورای همکاری از عربستان به شما منتقل می‌شود. اولویت‌های شما چیست؟

سیاست ما تهاجمی نیست. ما از خودمان دفاع می‌کنیم. ایران هم اگر به سیاست ما کاری نداشته باشد، هیچ حرفی اضافی نخواهد بود و کارها روبه‌راه می‌شود.

✎ آیا شما در دوران ریاست‌تان قصد دارید صفحه جدیدی را در روابط

خودمان را حفظ کنیم. باید امور هر کشوری را به مردم خودشان واگذار کنیم. **✎** آیا جان کری در دیداری که با شما داشت، حرف تازه‌ای زد؟ چون مخالفان سوری دیگر از آمریکا ناامید شده‌اند و می‌گویند قصد ندارند به واشنگتن بروند. ریاض حجاب در صحبتی که در نیویورک با او داشتم، از مواضع آمریکا بسیار عصبانی بود. شما به‌عنوان اعضای شورای همکاری دراین باره چه می‌گویید؟

ریاض حجاب طرح یا پیشنهادی ارائه داده که معقول است و می‌توان درباره آن گفت‌وگو کرد. این طرح مشارکت همه را تضمین می‌کرد. من امیدوارم این مسائل جدی گرفته شود. به‌خصوص از سوی ابرقدرت‌ها چون هرگونه بی‌توجهی آنان موجب شکست این طرح‌ها می‌شود.

✎ شما با مخالفان سوری چگونه همکاری می‌کنید. چون آنها از موضع‌گیری آمریکا به‌شدت عصبانی هستند؛ هرچند آمریکا خود را متحد آنها می‌داند ولی آنها می‌گویند آمریکا متحدشان نیست. به اقدامات روسیه هم که اعتراض دارند. شما چگونه با آنها همکاری می‌کنید؟

همین ائتلاف‌ها و اتحادها بود که کار را خراب کرد. ما باید به همکاری و هماهنگی روسیه و آمریکا نگاه کنیم. اگر این وجود داشته باشد، یک راه‌حل بین‌المللی شکل گرفته است.

✎ الان که چنین خبری نیست. مخالفان اما به موضع‌گیری آمریکا اعتراض دارند.

این هم دلیل مشکل است. اگر مخالفان معترض هستند، برای خودشان دیدگاهی دارند و باید دولت آمریکا نظر آنها را بشنود.

✎ آیا شما احساس می‌کنید برای اینکه نیازی به طرح دوم نباشد، باید دخالت کنید؟

مسئولیت این برعهده دولت‌های بزرگ است، وگرنه اوضاع بدتر می‌شود.

✎ شما به‌عنوان یک دولت عربی می‌خواهید چه کاری بکنید؟

نیروهای بین‌المللی در منطقه هستند.

✎ شما هم بخشی از این نیروها هستید. چه کاری می‌خواهید بکنید؟

بخشی از مأموریت ما مبارزه با تشکیلات تروریستی داعش است.

✎ آیا شما به‌عنوان یک دولت عربی نباید درباره مسائل سوریه با آمریکا و روسیه حرف بزنید؟

ما حرف می‌زنیم. با آمریکایی‌ها حرف می‌زنیم. با روس‌ها حرف می‌زنیم. با همه حرف می‌زنیم.

✎ به شما چه وعده‌ای می‌دهند؟

وعده می‌دهند که هنوز هماهنگی بیشان برقرار است و با هم تماس دارند. ما پیوسته می‌خواهیم این تماس‌ها به نتیجه برسد و بس پایدار بماند و راه‌های کمک رساندن باز شود.

✎ بگذارید به لبنان برویم. چرا شما به دلیل اعتراضی که به حزب الله دارید، لبنان را مجازات می‌کنید؟

ما با همه دولت‌ها تعامل داریم. نیازی به مجازات لبنان نیست. ما به این فکر نمی‌کنیم. اما اگر در لبنان طرف‌هایی هستند که روند سیاسی را متوقف کرده و نمی‌گذارند رئیس‌جمهور انتخاب شود، این دیگر به خود مردم لبنان مربوط است. اما اینکه ما با دولت لبنان حرف می‌زنیم خب باید حرف بزنیم. پس با چه کسی حرف بزنیم؟ شما یک راه دیگر ارائه دهید.

✎ شما به‌عنوان اعضای شورای همکاری ارتش لبنان را مجازات کردید. دولت لبنان را مجازات می‌کنید. چرا به این دولتی که تلاش می‌کند دچار فروپاشی نشود، کمک نمی‌کنید.

به خدا ما مواضع سیاسی روشنی درباره لبنان داریم. دولت لبنان باید بفهمد که ما دوست این کشور هستیم و می‌خواهیم روابط ما به همان شکل گذشته برگردد. این برای ما کشور مهمی است و این کشور نباید زیر سلطه این حزب یا آن حزب باشد.

✎ اگر لبنان مثلاً تحت سیطره داعش درآید، آیا ضررش به شما برنمی‌گردد؟ آیا به این مسئله فکر کرده‌اید؟

ما فرقی بین داعش یا دیگر گروه‌ها نمی‌بینیم. اینها همه عاملی در جهت تخریب لبنان هستند و بزرگ‌ترین تهدید برای این کشور.

✎ حزب الله بخشی از ملت لبنان بوده و در ترکیب دولت حضور دارد.

بله. حزب‌الله یک حزب سیاسی است و باید هم همیشه یک حزب سیاسی باشد.

✎ سؤال من این است که چرا شما از دولت لبنان حمایت نمی‌کنید تا نگذارد داعش و امثال آن وارد لبنان شود؟

ما در شورای همکاری همیشه طرف لبنان بوده‌ایم و یک لحظه هم در حمایت از این کشور تردیدی نداشته‌ایم. چون لبنان برای همه ما اهمیت دارد.

✎ اهمیت دارد؟

این کشور در هویت، ثبات، امنیت و تمدن ما نقش زیادی داشته است.

✎ بگذارید به موضوع یمن بپردازیم. آیا مسئله یمن یک اولویت قاطع در دوران ریاست شما بر شورای همکاری خواهد بود؟

یمن همیشه جزء اولویت‌های قاطع ما بوده است. چه پیش از ریاست من یا بعد از آن. ما در یمن علیه کسی نیستیم. هیچ دولتی از اعضای شورای همکاری با هیچ طرفی در یمن مخالف نیست. من اینجا از همه حرف می‌زنم. حتی از حوثی‌ها. اولین‌باری که من حوثی‌ها را در شورای همکاری دیدم، زمانی بود که یک هیات از مخالفان «علی عبدالله صالح» رئیس‌جمهور سابق آمده بودند. بار دوم در قصر ملک عبدالله بود که آن توافق‌نامه یمن امضا شد. از همان موقع حوثی‌ها بودند و کسی آنها را منزوی نکرده است. باید آنها در یمن به راه مستقیم خود برگردند. در این صورت ما از حوثی‌ها هم استقبال می‌کنیم و به آنها خوشامد می‌گوییم.

منبع: الحیات

یادداشت

عملیات موصل و بازیگران متعدد

افشین غلامی

مشاهدات میدانی من به‌عنوان خبرنگار جنگی که در یک ماه گذشته از منطقه «خازر» در فاصله ۲۵کیلومتری نزدیک به شهر موصل به عمل آورده‌ام، گویاست که پنج نیروی داخلی، منطقه‌ای و جهانی هر کدام مترصد ورود به این جنگ هستند. در جلسات مکرری که بین گروه‌های عراقی و آمریکا انجام شد و بعد از نشست سه‌جانبه وزارت دفاع عراق، اقلیم کردستان و هیات آمریکایی که دو هفته پیش در اربیل صورت گرفت، طرفین خواسته‌ها و فرصت و چالش‌های عملیات قریب‌الوقوع آزادسازی موصل را بررسی کردند.

اما نیروهای یاد شده کدام نیروها هستند و چه منافع‌ی باعث شده هر کدام پای در این مخاصمه بگذارند.

۱- هشت سال دولت دموکرات‌ها و به‌فرجام‌رساندن رسالت مبارزه با تروریسم در این دوره دولت‌داری اوپاما، ساعت آغاز عملیات آزادسازی موصل را به‌عنوان دستاورد دموکرات‌ها بااهمیت جلوه می‌دهد تا به نظر خود پایانی بر بیکه‌تازی گروه تروریستی داعش باشند. دو اقدام کشتن «اسامه بن‌لادن»، رهبر القاعده، در پایان دوره اول ریاست‌جمهوری اوپاما و آزادسازی موصل به‌عنوان پایتخت داعش در عراق در پایان دوره دوم ریاست‌جمهوری او، دستاوردهای نمادینی برای دموکرات‌ها در تاریخشان خواهد بود. آمریکا در حال حاضر عراق یکپارچه تحت همین شرایط را هم درست و هم به نفع خود و سیاست‌هایش در منطقه می‌داند.

۲- ترکیه به رؤیای خود در پیاده‌کردن سیاق سلاطین عثمانی نزدیک شده و با رالیسم سیاسی و نشست‌های اخیر با قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای و در عملیات سیر فرات توانست به این امر دست یابد. تصرف «جرابلس» و مناطق پیرامونی آن مانند تصرف منطقه «اسکندرون» در اوان دهه ۳۰ میلادی حاکی است در بده‌بستان سیاسی و معامله بر سر بقای بشار اسد یا دست‌کشیدن از حلب، گزینه‌هایی است که رئیس‌جمهوری ترکیه را با قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای به مذاکره کشانده است. اردوغان بعد از کودتای نظامی و پس از کودتای سیاسی خود علیه احزاب دیگر، اینک باقدرت در گذر از مرحله اول عملیات سیر فرات در سوریه، به فکر اجرای مرحله دوم رؤیای خود در موصل است. ترکیه همواره موصل را ایالت جذابی‌ناپذیری از خود دانسته و از سال ۲۰۱۱ تا به امروز چندین پایگاه نظامی در نزدیکی‌های موصل ایجاد کرده است. مطمئناً ترکیه با مدیریت اردوغان پس از گذار از تئوری «کاش‌تنش» با همسایگان امروز توانسته با «رویکرد تهاجمی» به نزدیکی موصل برسد و درگیری‌های لفظی دولت عراق و ترکیه در چند روز گذشته گواه این حقیقت است. اما ترکیه در گفتار مخالف تجزیه در عمل موافق ضمیمه‌کردن موصل به خود با تشکیل اقلیمی سنی موافق با خود خواهد بود.

۳- دولت و ارتش عراق، به‌عنوان نیروی رسمی حراست از یکپارچگی خاک عراق، در عمل باید متشکل از همه اقوام و اقلیت‌های عراقی باشد. اما پس از ورود داعش به عراق و استحاله ارتش و فرار سربازان و

فرماندهان، عملاً ارتش عراق آن تعادل قومیتی و مذهبی را در خود نمی‌بیند و مورد تأیید حداقل برخی جریان‌های سنی نیست. ارتش که تحت رهبری دولت عبادی قرار دارد، هر از گاهی از سوی جریانات سنی و جریانات تندرو داخلی و منطقه‌ای به نیرویی وابسته به دولت شیعه معرفی می‌شود. حال دراین‌میان نیروهای حشدالشعبی هم به عنوان بخشی از جبهات شیعی علیه داعش توانسته است در عملیات‌هایی موفقیت‌های در حدس آورد و خود را اثبات کند. بنابراین حضور آنها هم عراق و اجازه‌ندانن به تشکیل یک اقلیم سنی وابسته به عربستان و ترکیه برای دولت عبادی و گروه‌های شععی حائزاهمیت است.

۴- گروه‌های سنی میانه‌رو، که برخی از آنها باعنوان حشدالوطني فعالیت می‌کنند و نزدیک به جریانات داخلی عراقی هستند، با حساسیت به این عملیات می‌نگرند و تمایل دارند بعد از آزادسازی موصل بتوانند کنترل شهر را در اختیار بگیرند. آنها گاهی تمایل به تشکیل اقلیم خودمختاری مانند اقلیم کردستان در مناطق سنی‌نشین دارند. این‌س بلوک روابط نزدیکی هم با ترکیه و هم با عربستان دارد و مخالف حضور نیروهای شیعی در عملیات آزادسازی موصل است.

۵- اقلیم کردستان به دنبال فضای موصل پس از داعش و حضور خود در مدیریت این منطقه است. نیروهای پیش‌مرگه ایک در برخی نقاط در فاصله ۱۵کیلومتری موصل قرار دارند و توانسته‌اند آن آینده ای که به نظرشان موسوم به خاک اقلیم کردستان بوده را کنترل کنند. در وهله اول، هدف اقلیم تثبیت حاکمیت مناطق کردی کنترل‌شده به سود خود و در وهله دوم، دورکردن تهدیدهای امنیتی از مرزهایش و در وهله آخر نقش آفرینی در آینده موصل است. اقلیم کردستان با توجه به تلاش‌ها برای دستیابی استقلال از عراق، وجود اقلیم سنی در مرزهایش را بدون مانع می‌داند البته در شرایطی که داده تا آینده این خاک اقلیم کردستان را به رسمیت نشناسند. عملیات موصل علاوه بر منافع بازیگران متعدد، تحت‌تأثیر برخی ملاحظات سیاسی بین‌المللی بین قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای درباره مسائل مربوط به عراق و سوریه و چگونگی گذار از داعش و سهم‌خواهی هرکدام از طرفین در عراق و سوریه است. موضوع نفت، آینده بنیادگرایان، تقابل مذهبی، ترسیم مرزهای جدید همه‌وهمه دست‌بدهست هم داده تا آینده این منطقه را اماوگر روبه‌رو باشد. دراین‌میان نبرد موصل بسیار سخت و پرهزینه‌ای پیش‌بینی می‌شود. چگونگی جنگ با وجود یک میلیون جمعیت در جغرافیای موصل برای نیروهای ضدداعش بسیار حساس است. براساس مشاهداتم، داعش بسیاری از نقاط ورودی موصل و مناطق را بمب‌گذاری و آلوده به انواع مواد انفجاری کرده و به گفته برخی نیروهای نظامی، احتمال استفاده از سپر انسانی هم به‌وسيله آنها امکان فراوانی دارد. پس این تعداد جمعیت چگونگی ورود نیروهای مختلف به شهر را با دشواری مواجه می‌کند.